

Τα οφέλη της Πρακτικής Άσκησης για τους φοιτητές του Τ.Ε.Φ.Α.Α. – Δ.Π.Θ. και η απορρόφηση τους από την αγορά εργασίας

Σπυριδοπούλου Ελένη

Υποψήφια Διδάκτορας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Υφαντίδου Γεωργία

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι πρακτικές ασκήσεις έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν τις στρατηγικές συνεργασίας μεταξύ του επιχειρηματικού κόσμου και των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, προωθώντας τόσο την ευελιξία όσο και την επιτάχυνση της καινοτομίας. Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να προσδιοριστούν οι παράγοντες που καθορίζουν την Εκπαίδευση του Ανθρώπινου Δυναμικού μέσω της εφαρμογής του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ και να διερευνηθεί η δυνατότητα απορρόφησης των φοιτητών από την αγορά εργασίας. Επίσης, η εργασία αυτή διερευνά την επίδραση της περιόδου των εποχών COVID-19 στους παράγοντες εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού και, τέλος, εξετάζει τη συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών «Πρόσληψη στην ειδικότητα» και «Εποχές COVID». Το δείγμα αποτέλεσαν 251 φοιτητές του Τ.Ε.Φ.Α.Α. Δ.Π.Θ. (126 άντρες και 125 γυναίκες), οι οποίοι συμμετείχαν στην πρακτική άσκηση στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «Πρακτική Άσκηση φοιτητών του ΔΠΘ», κατά τη διάρκεια των ακαδημαϊκών ετών 2015-2016 έως 2021-2022. Για τις ανάγκες της έρευνας αναπτύχθηκε ένα νέο ερωτηματολόγιο που αποτελείται συνολικά από 70 ερωτήματα. Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψαν δέκα παράγοντες για την εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού, για κάθε έναν από αυτούς ελέγχθηκε η αξιοπιστία του Cronbach's Alpha, η οποία ήταν υψηλή ($\alpha = .969$). Συγκεκριμένα, οι παράγοντες που αποκαλύφθηκαν ήταν: Αποτελέσματα Μάθησης, Απόδοση, Συναισθηματική Δέσμευση, Ικανοποίηση, Συμμετοχή, Ενδυνάμωση, Ασάφεια Ρόλου, Σύγκρουση Ρόλου, Επόπτης και Συνεργασία. Από τα αποτελέσματα της μελέτης, προκύπτει ότι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ απορροφώνται σε μεγάλο ποσοστό από την αγορά εργασίας στον τομέα τους, γεγονός που επιβεβαιώνει την εξαιρετική προετοιμασία τους και τη σημασία των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης του Τμήματος. Η υποχρεωτική πρακτική άσκηση συμβάλει καθοριστικά στην υψηλή απορρόφηση από τις επιχειρήσεις. Επιπλέον, η εκπαίδευση ενισχύει την ικανοποίηση και τη δέσμευση των εργαζομένων, προάγοντας την προσωπική τους ανάπτυξη και αυτοεκτίμηση.

Λέξεις κλειδιά: πρακτική άσκηση, εκπαίδευση ανθρώπινου δυναμικού, στελέχωση, ανάπτυξη, Τ.Ε.Φ.Α.Α.-Δ.Π.Θ., COVID-19

Διεύθυνση αλληλογραφίας:

Υφαντίδου Γεωργία

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Πανεπιστημιούπολη, 69100 Κομοτηνή

E-mail:

gifantid@phyed.duth.gr

Εισαγωγή

Η πρακτική άσκηση ενσωματώνει τη θεωρία με την πράξη, εφαρμόζοντας τις θεωρητικές γνώσεις στην πραγματικότητα. Αποτελεί τη διαδικασία που μετατρέπει τη θεωρία σε πρακτικές εφαρμογές και μεταφράζει τις θεωρητικές έννοιες σε πράξη. Με την πρακτική άσκηση προσπαθούμε να συνδυάσουμε τη θεωρία (συμβολικός σχηματισμός) με την πράξη (συγκεκριμένες δραστηριότητες). Η θεωρία είναι ο χάρτης που δείχνει την πορεία της πράξης αλλά και η πράξη αποτελεί βάση αφετηρίας για θεωρία καθώς και κριτήριο για την εφαρμόσιμη αξία μιας έτοιμης θεωρίας (Μπουραντά, 2017). Η πρακτική άσκηση δίνει την ευκαιρία στους φοιτητές, να απασχοληθούν για σύντομο χρονικό διάστημα, σε πραγματικό περιβάλλον εργασίας. Έχουν τη δυνατότητα να μεταφέρουν σε πραγματικές συνθήκες την επιστημονική τους γνώση και να την εφαρμόσουν. Η πρακτική άσκηση, ως μέθοδος εκπαίδευσης στον εργασιακό χώρο, είναι αναπόσπαστο κομμάτι πολλών εκπαιδευτικών προγραμμάτων (Levesque et al., 2000).

Οι φοιτητές μέσω της πρακτικής άσκησης μπορούν να αναπτύξουν ικανότητες σε διάφορους γενικούς τομείς διαχείρισης, συμπεριλαμβανομένης της ηγεσίας, των ανθρώπινων πόρων, τη διαπροσωπική επικοινωνία, την επίλυση προβλημάτων, την ομαδική εργασία, τον προγραμματισμό και τη λήψη αποφάσεων (Bell & Schmidt, 1996). Σύμφωνα με τους Parveen και Mirza (2012) οι στόχοι της πρακτικής άσκησης των σπουδαστών είναι οι ακόλουθοι (Μπουραντά, 2017):

- απόκτηση μιας πρώτης εμπειρίας - για τους περισσότερους φοιτητές - σχετικής με το επάγγελμα και επαγγελματική ένταξη στο χώρο
- ανάδειξη των δεξιοτήτων των ασκούμενων
- ανάπτυξη επαγγελματικής συνείδησης
- δημιουργία ενός διαύλου αμφίδρομης και ουσιαστικής επικοινωνίας καθώς και μετάδοσης πληροφοριών μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων
- εξοικείωση των σπουδαστών με το εργασιακό περιβάλλον και τις απαιτήσεις του επαγγελματικού χώρου
- κατανόηση του στόχου ενός επαγγέλματος και των μελλοντικών προοπτικών των συνθηκών εργασίας.
- καλλιέργεια ευνοϊκών συνθηκών για τη δημιουργική συνάντηση διαφορετικών επαγγελματικών κλάδων
- ενθάρρυνση της αυτενέργειας καθώς επίσης και της επαγγελματικής επινοητικότητας των πρακτικά ασκούμενων
- ουσιαστική αφομοίωση της γνώσης μέσα από τη διαδικασία της επαγγελματικής εξάσκησης
- ομαλή μετάβαση των φοιτητών από το χώρο της θεωρίας τους στο χώρο της πράξης, των επιχειρήσεων και των οργανισμών.

Ο σκοπός της πρακτικής άσκησης είναι να προσφέρει στους ασκούμενους την ευκαιρία να αναπτύξουν πρωτοβουλίες και να αναλάβουν ευθύνες. Κατά τη διάρκεια της πρακτικής, πρέπει να δοθεί έμφαση στο κριτικό πνεύμα και την ανάπτυξη πρωτοβουλιών από τους μαθητευόμενους. Είναι αυτονόητο ότι η συμμετοχή σε όλες τις εργασίες πρέπει να γίνεται υπό την καθοδήγηση των υπευθύνων κάθε τμήματος. Οι διδάσκοντες έχουν αναγνωρίσει πολλά πλεονεκτήματα και οφέλη από το πρόγραμμα πρακτικής άσκησης όσον αφορά την εκπαίδευση. Πιστεύουν ότι η πραγματική εμπειρία ζωής και η επαγγελματική ανάπτυξη των φοιτητών είναι από τις πιο σημαντικές πτυχές ενός

προγράμματος πρακτικής άσκησης. Οι φοιτητές πρέπει να έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν τη θεωρία και να επιτύχουν μια ισορροπία μεταξύ επαγγελματικού και θεωρητικού περιεχομένου (Airey, 1996). Ο ορισμός της πρακτικής άσκησης εξαρτάται από την ομάδα των συμμετεχόντων φοιτητών (ασκούμενων), τη χρονική διάρκεια, τον τύπο απασχόλησής τους, τους απώτερους στόχους τους καθώς και το πλαίσιο εντός του οποίου είναι οργανωμένοι (Cmκονιό-Pozaié 2009).

Για τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, η πρακτική άσκηση μπορεί να ενισχύσει τις σχέσεις με τον επιχειρηματικό κόσμο και παρέχοντας παράλληλα στους φοιτητές μια μοναδική ευκαιρία να κατανοήσουν βαθύτερα τις απαιτήσεις και τις προσδοκίες της αγοράς εργασίας. Από την πλευρά της βιομηχανίας, η πρακτική άσκηση λειτουργεί ως βάση για την εκπαίδευση και προετοιμασία μελλοντικών στελεχών στον εκάστοτε τομέα (Johnston, 2008). Μια καλοσχεδιασμένη πρακτική άσκηση συμβάλει στην ομαλή μετάβαση των φοιτητών από τον ακαδημαϊκό χώρο στην επαγγελματική ζωή, εξοπλίζοντας τους με τις απαραίτητες δεξιότητες και εμπειρίες (Carlin & Manson, 2007).

Για πολλές επιχειρήσεις, η πρακτική άσκηση αποτελεί ουσιαστικό στοιχείο της διαδικασίας προσλήψεων, με ένα ειδικό τμήμα συχνά να αναλαμβάνει τη διαχείριση του προγράμματος σε συνεργασία με εκπαιδευτικά ιδρύματα. (Rothman, 2007). Αυτό γίνεται με την προοπτική ότι οι φοιτητές θα εκπαιδευτούν ως μελλοντικό προσωπικό της εταιρείας και θα υπάρξει μακροπρόθεσμη συνεργασία με μερικούς από αυτούς. Με την αποτελεσματική διαχείριση του Ανθρώπινου Κεφαλαίου, μια εταιρεία μπορεί να επιτύχει τα μέγιστα αποτελέσματα με το δικό του ανθρώπινο κεφάλαιο και να είναι ανώτερη από τους ανταγωνιστές της (Λαλούμης, 2015). Σε μελέτη των Lord, Sumrall και Sambandam (2011) στις ΗΠΑ, που περιλάμβανε 160 επιχειρήσεις που προσέφεραν θέσεις πρακτικής άσκησης σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές, διαπιστώθηκε ότι παράγοντες όπως η ωριμότητα των φοιτητών, η ανάληψη πρωτοβουλιών και ευθυνών μπορούν να επηρεάσουν την απόδοσή τους, συμβάλλοντας στην ενίσχυση της ικανοποίησης των επιχειρήσεων. (Μπουραντά, 2017).

Σκοπός αυτής της έρευνας είναι να προσδιοριστούν οι παράγοντες που καθορίζουν την Εκπαίδευση του Ανθρώπινου Δυναμικού μέσω της εφαρμογής του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης του ΤΕΦΑΑ ΔΠΘ και να διερευνηθεί η δυνατότητα απορρόφησης των φοιτητών από την αγορά εργασίας. Επίσης, η εργασία αυτή διερευνά την επίδραση της περιόδου των εποχών COVID-19 στους παράγοντες εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού και, τέλος, εξετάζει τη συσχέτιση μεταξύ των δύο μεταβλητών «Πρόσληψη στην ειδικότητα» και «Εποχές COVID».

Μέθοδος

Συμμετέχοντες

Το δείγμα αποτέλεσαν 251 φοιτητές του Τ.Ε.Φ.Α.Α. Δ.Π.Θ. (126 άντρες και 125 γυναίκες), οι οποίοι συμμετείχαν στην πρακτική άσκηση στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «Πρακτική Άσκηση φοιτητών του ΔΠΘ», που συγχρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ 2014-2020.

Όργανα Μέτρησης

Για την πραγματοποίηση της έρευνας αναπτύχθηκε ένα νέο ερωτηματολόγιο λαμβάνοντας υπόψη τα ερωτηματολόγια από τις έρευνες των Odio (2013), Mavridou (2017) και Akomaning, Voogt, & Pieters (2011) καθώς και πρόσθετες ερωτήσεις των ερευνητών και αφορούν στην εκπαίδευση του

ανθρώπινου δυναμικού και κατ' επέκταση στην ανάπτυξη των μελλοντικών στελεχών των επιχειρήσεων. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 70 ερωτήματα χωρισμένο σε τρεις ενότητες.

α) Η πρώτη ενότητα αφορά την ενημέρωση για τα προσωπικά δεδομένα και τη συγκατάθεση/συναίνεση του συμμετέχοντα στην έρευνα (κλειστού τύπου).

β) Η δεύτερη ενότητα αφορά στα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ωφελούμενων και τα χαρακτηριστικά της πρακτικής άσκησης που υλοποίησαν, με εννέα ερωτήσεις (ερωτήσεις από 2-10 κλειστού τύπου εκτός μίας που είναι ανοιχτού τύπου), που σχετίζονται με το φύλο, την ηλικία, το έτος σπουδών που ανήκαν όταν υλοποίησαν πρακτική άσκηση, το τμήμα φοίτησης, το ακαδημαϊκό έτος υλοποίησης της πρακτικής άσκησης, την επωνυμία του φορέα υποδοχής, τη χρονική διάρκεια της πρακτικής άσκησης και τέλος δύο ερωτήσεις για την συνέχιση της απασχόλησης τους ως εργαζόμενοι στον φορέα υλοποίησης της πρακτικής άσκησης μετά τη λήξη της και αν εργάστηκαν στο αντικείμενο των σπουδών τους αμέσως μετά.

γ) Η τρίτη ενότητα αφορά στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού (αποτίμηση του προγράμματος πρακτικής άσκησης) και αποτελείται από 60 ερωτήσεις.

Διαδικασία

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου πραγματοποιήθηκε από τους φοιτητές του ΤΕΦΑΑ που συμμετείχαν στην πρακτική άσκηση του Δ.Π.Θ. στο πλαίσιο της Πράξης «Πρακτική Άσκηση Φοιτητών του Δ.Π.Θ.» για τα ακαδημαϊκά έτη 2015-2016 έως 2021-2022 που υλοποιήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανταγωνιστικότητα – Επιχειρηματικότητα - Καινοτομία, ΕΣΠΑ 2014-2020. Ο διαμοιρασμός των ερωτηματολογίων υλοποιήθηκε μέσω ηλεκτρονικής φόρμας, η οποία είχε σταλεί μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε όσους φοιτητές ολοκλήρωσαν την πρακτική τους άσκηση μέχρι και τον Οκτώβριο του 2022. Όλα τα άτομα που συμμετείχαν στη μελέτη έδωσαν τη συγκατάθεσή τους. Για την παρούσα έρευνα δόθηκε έγκριση από την επιτροπή δεοντολογίας του ΔΠΘ με αριθμό πρωτοκόλλου 45784-441/20-4-2021.

Στατιστική Ανάλυση

Για τις στατιστικές αναλύσεις των αποτελεσμάτων χρησιμοποιήθηκε το στατιστικό πακέτο για τις κοινωνικές επιστήμες SPSS v.29. Εφαρμόστηκε ανάλυση συχνοτήτων και περιγραφική ανάλυση για τον προσδιορισμό των μέσων τιμών, των τυπικών αποκλίσεων και των ποσοστών. Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των παραγόντων χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση Cronbach α. Τέλος, για τη διερεύνηση της περαιτέρω σχέσης μεταξύ μεταβλητών, χρησιμοποιήθηκαν οι πινακοειδείς διασταυρώσεις. Συγκεκριμένα, έγινε περαιτέρω διερεύνηση των ανεξάρτητων μεταβλητών μέσω του ελέγχου ανεξαρτησίας των τιμών και την εντολή Crosstabs.

Αποτελέσματα

Η ανάλυση σε κύριες συνιστώσες αποκάλυψε 10 παράγοντες του ρόλου της πρακτικής άσκησης στην εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού που εξηγούσαν το 72.78% της συνολικής διακύμανσης. Για τον έλεγχο της αξιοπιστίας των παραγόντων της Εκπαίδευσης του Ανθρώπινου Δυναμικού μέσω της εφαρμογής του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης υπολογίστηκε ο συντελεστής α του Cronbach του κάθε παράγοντα και συνολικά. Αναλυτικότερα:

1. Για τον παράγοντα Μαθησιακά Αποτελέσματα/Learning Outcomes (n=17) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .958$)
2. Για τον παράγοντα Αποδοτικότητα/Efficiency (n=7) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .926$)
3. Για τον παράγοντα Συναισθηματική Δέσμευση/Emotional Commitment (n=6) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .930$)
4. Για τον παράγοντα Ικανοποίηση/Satisfaction (n=8) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .959$)
5. Για τον παράγοντα Συμμετοχή/Participation (n=6) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .854$)
6. Για τον παράγοντα Ενδυνάμωση/Empowerment (n=5) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .878$)
7. Για τον παράγοντα Ασάφεια ρόλων/ Role Ambiguity (n=3) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .913$)
8. Για τον παράγοντα Σύγκρουση ρόλων/ Role Conflict (n=3) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .878$)
9. Για τον παράγοντα Επόπτης/Supervisor (n=3) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .932$)
10. Για τον παράγοντα Συνεργασία/Cooperation (n=2) ο συντελεστής α του Cronbach βρέθηκε υψηλός ($\alpha = .907$)

Συνολικά ο συντελεστής α του Cronbach για τις 60 ερωτήσεις της κλίμακας βρέθηκε ($\alpha = .969$).

Περιγραφική Στατιστική με Πινακοειδείς Διασταυρώσεις

Με τις Πινακοειδείς Διασταυρώσεις δίνεται η δυνατότητα να ληφθούν περαιτέρω πληροφορίες για τις μεταβλητές της έρευνας. Τα στοιχεία που προκύπτουν προέρχονται από τη διασταύρωση δύο μεταβλητών και η περιγραφική ανάλυση γίνεται πιο λεπτομερής. Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται οι μέσοι όροι ανά παράγοντα και φύλο και οι τυπικές αποκλίσεις αυτών.

Πίνακας 1. Παράγοντες T&D, μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις ανάμεσα σε άντρες και γυναίκες.

Παράγοντες	Μ.Ο. άνδρες	T.A.	Μ.Ο. γυναίκες	T.A.
Συναισθηματική Δέσμευση	4.16	0.89	4.24	0.68
Ικανοποίηση	4.17	0.91	4.19	0.75
Μαθησιακά Αποτελέσματα	4.01	0.79	4.13	0.62
Επόπτης	3.90	1.10	4.16	0.91
Αποδοτικότητα	3.99	0.81	4.05	0.69
Συνεργασία	3.88	1.17	4.08	0.99
Ασάφεια Ρόλων	3.99	0.89	3.95	0.92
Ενδυνάμωση	3.99	0.78	3.84	0.79
Συμμετοχή	3.68	0.76	3,65	0.67
Σύγκρουση Ρόλων	2.14	1.03	1.94	1.00

Επίσης, στην παρούσα έρευνα χρησιμοποιήθηκε η πινακοειδής διασταύρωση για τις ανεξάρτητες μεταβλητές «Πρόσληψη στο φορέα υποδοχής» και «Τμήμα φοίτησης» μέσω του ελέγχου ανεξαρτησίας των τιμών και την εντολή Crosstabs και τα αποτελέσματα αποτυπώνονται παρακάτω στον Πίνακα 2 που ακολουθεί.

Πίνακας 2. Ποσοστά φοιτητών που προσλήφθηκαν στον φορέα υποδοχής της πρακτικής άσκησης.

Τμήμα Φοίτησης	Αριθμός	% εκ του Συνόλου
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	52	20,7%

Η ανάλυση crosstabs εφαρμόστηκε επίσης για να περιγράψει αναλυτικότερα και τις μεταβλητές «Πρόσληψη στην ειδικότητα» και «Τμήμα Φοίτησης». Τα αποτελέσματα αποτυπώνονται στον Πίνακα 3 που ακολουθεί.

Πίνακας 3. Ποσοστά φοιτητών που προσλήφθηκαν στο αντικείμενο σπουδών τους.

Τμήμα Φοίτησης	Αριθμός	% εκ του Συνόλου
Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	176	70,7%

Λόγω της πανδημίας που προέκυψε κατά τη διάρκεια της συλλογής των δεδομένων, εξαιτίας της εξάπλωσης του COVID-19, αναδύθηκε η ανάγκη για περαιτέρω διαφοροποίηση και ανάλυση των δεδομένων. Συγκεκριμένα, εφαρμόστηκε η εντολή compute προκειμένου να δημιουργηθεί μια πρόσθετη μεταβλητή η οποία ορίστηκε ως «COVID-19 Era» και περιλαμβάνει τρεις περιόδους φοιτητών που υλοποίησαν την πρακτική άσκηση, (α) την προ-COVID-19 εποχή με τα ακαδημαϊκά έτη από το 2015-2016 έως το 2018-2019 (Era 1), (β) την COVID-19 εποχή με τα ακαδημαϊκά έτη από το 2019-2020 στο 2020-2021 (Era 2) και (γ) την μετά-COVID-19 εποχή το 2021-2022 (Era 3). Τα αποτελέσματα μέσω της εντολής compute παρουσιάζονται στον πίνακα που απεικονίζει τις εποχές COVID-19 και παρατίθενται παρακάτω στον Πίνακα 4.

Πίνακας 4. Αριθμός φοιτητών και ποσοστά που υλοποίησαν πρακτική άσκηση στις τρεις περιόδους COVID-19.

Εποχή/Era	Αριθμός	Ποσοστό (%)
Προ-COVID-19 Era	50	19.9%
COVID-19 Era	68	27.1%
Μετά-COVID-19 Era	133	53.0%
Σύνολο φοιτητών	251	100%

Η ανάλυση crosstabs εφαρμόστηκε για να περιγράψει λεπτομερέστερα τόσο τις μεταβλητές «Πρόσληψη στην ειδικότητα» όσο και τις μεταβλητές «COVID Eras». Τα αποτελέσματα, όπως

φαίνονται στον Πίνακα 5 παρακάτω, δείχνουν ότι η μεταβλητή «πρόσληψη στην ειδικότητα» δεν παρουσιάζει διακυμάνσεις κατά την εποχή της πανδημίας.

Πίνακας 5. Αριθμός φοιτητών και ποσοστά που υλοποίησαν πρακτική άσκηση στις τρεις περιόδους COVID-19.

Era	Ποσοστό (%) που προσελήφθηκε στην Ειδικότητα	Άτομα που προσελήφθησαν στην Ειδικότητα
Προ-COVID-19 Era	88,0%	44
COVID-19 Era	67.65%	46
Μετά-COVID-19 Era	64.7%	86
Σύνολο φοιτητών	70.12%	176

Επίσης, χρησιμοποιήθηκε η ανάλυση διακύμανσης ως προς ένα ανεξάρτητο παράγοντα (era) σε σχέση με τους δέκα εξαρτημένους παράγοντες εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού (Πίνακας 6).

Πίνακας 6. Παράγοντες, εποχή, μέσοι όροι και τυπική απόκλιση. Προ-COVID-19 Era που αφορά τα ακαδημαϊκά έτη 2015–2016 με 2018–2019 (Era 1), η COVID-19 Era με τα ακαδημαϊκά έτη από 2019–2020 με 2020–2021 (Era 2), και η Μετά-COVID-19 Era με το ακαδημαϊκό έτος 2021–2022 (Era 3).

Παράγοντες	Era	M.O.	T.A.
Συμμετοχή $F_{(2,248)}=2.466, p>0.05$	1.	3,4626	,77748
	2.	3,6593	,79459
	3.	3,7361	,68798
Επόπτης $F_{(2,250)}=11.476, p<0.05$	1.	3,4067	1,19388
	2.	4,2010	,94129
	3.	4,1278	,92997
Συνεργασία $F_{(2,246)}=12.538, p<0.05$	1.	3,3200	1,27279
	2.	3,9848	1,12650
	3.	4,1908	,90183
Ενδυνάμωση $F_{(2,247)}=5.234, p<0.05$	1.	4,1960	,73678
	2.	3,7292	,85032
	3.	3,8316	,80635
Μαθησιακά Αποτελέσματα $F_{(2,245)}=5.111, p<0.05$	1.	3,7706	,77185
	2.	4,0224	,80886
	3.	4,1557	,66992
Ασάφεια Ρόλων $F_{(2,247)}=1.358, p>0.05$	1.	3,7687	,98884
	2.	3,9949	1,05002
	3.	4,0176	,82603
Σύγκρουση Ρόλων $F_{(2,249)}=0.957, p>0.05$	1.	2,1293	1,05588
	2.	1,8922	1,17526
	3.	2,0802	,96853
Ικανοποίηση $F_{(2,249)}=0.633, p>0.05$	1.	4,0875	,83117
	2.	4,0896	1,06173
	3.	4,2115	,75365
	1.	4,0867	,96494

Συναισθηματική Δέσμευση	2.	4,2929	,67562
$F_{(2,248)}=1.014, p>0.05$	3.	4,1629	,79864
Αποδοτικότητα	1.	3,7321	,85797
$F_{(2,247)}=5.050, p<0.05$	2.	3,9275	,81018
	3.	4,1246	,69707

Με τη χρήση του τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Scheffe εντοπίστηκαν τα επίπεδα που παρουσιάστηκαν οι διαφορές (πίνακας 7).

Πίνακας 7. Τεστ πολλαπλών συγκρίσεων Scheffe.

Εξαρτημένη Μεταβλητή (I) era (J) era			Mean Difference (I-J)	Std. Error	Sig.	95% Confidence Interval	
						Lower Bound	Upper Bound
Συμμετοχή	1,00	2,00	-,19673	,13795	,363	-,5365	,1430
		3,00	-,27350	,12315	,087	-,5768	,0298
	2,00	1,00	,19673	,13795	,363	-,1430	,5365
		3,00	-,07677	,10989	,784	-,3474	,1939
	3,00	1,00	,27350	,12315	,087	-,0298	,5768
		2,00	,07677	,10989	,784	-,1939	,3474
Επόπτης	1,00	2,00	-,79431*	,18455	,000	-1,2488	-,3398
		3,00	-,72115*	,16433	,000	-1,1258	-,3165
	2,00	1,00	,79431*	,18455	,000	,3398	1,2488
		3,00	,07316	,14768	,885	-,2905	,4368
	3,00	1,00	,72115*	,16433	,000	,3165	1,1258
		2,00	-,07316	,14768	,885	-,4368	,2905
Συνεργασία	1,00	2,00	-,66485*	,19634	,004	-1,1484	-,1813
		3,00	-,87084*	,17409	,000	-1,2996	-,4421
	2,00	1,00	,66485*	,19634	,004	,1813	1,1484
		3,00	-,20599	,15808	,429	-,5953	,1833
	3,00	1,00	,87084*	,17409	,000	,4421	1,2996
		2,00	,20599	,15808	,429	-,1833	,5953
Ενδυνάμωση	1,00	2,00	,46677*	,15140	,009	,0939	,8396
		3,00	,36442*	,13351	,025	,0356	,6932
	2,00	1,00	-,46677*	,15140	,009	-,8396	-,0939
		3,00	-,10235	,12180	,703	-,4023	,1976
	3,00	1,00	-,36442*	,13351	,025	-,6932	-,0356
		2,00	,10235	,12180	,703	-,1976	,4023
Μαθησιακά Αποτελέσματα	1,00	2,00	-,25182	,13800	,191	-,5917	,0881
		3,00	-,38512*	,12086	,007	-,6828	-,0874
	2,00	1,00	,25182	,13800	,191	-,0881	,5917
		3,00	-,13330	,11143	,490	-,4078	,1412
	3,00	1,00	,38512*	,12086	,007	,0874	,6828
		2,00	,13330	,11143	,490	-,1412	,4078
Ασάφεια Ρόλων	1,00	2,00	-,22624	,17403	,431	-,6548	,2024
		3,00	-,24886	,15423	,274	-,6287	,1310
	2,00	1,00	,22624	,17403	,431	-,2024	,6548
		3,00	-,02262	,13895	,987	-,3648	,3196
	3,00	1,00	,24886	,15423	,274	-,1310	,6287
		2,00	,02262	,13895	,987	-,3196	,3648

Σύγκρουση Ρόλων	1,00	2,00	,23709	,19587	,482	-,2453	,7195
		3,00	,04903	,17468	,961	-,3812	,4792
	2,00	1,00	-,23709	,19587	,482	-,7195	,2453
		3,00	-,18807	,15583	,484	-,5718	,1957
	3,00	1,00	-,04903	,17468	,961	-,4792	,3812
		2,00	,18807	,15583	,484	-,1957	,5718
Ικανοποίηση	1,00	2,00	-,00205	,16096	1,000	-,3984	,3943
		3,00	-,12397	,14288	,687	-,4758	,2279
	2,00	1,00	,00205	,16096	1,000	-,3943	,3984
		3,00	-,12191	,12903	,640	-,4397	,1958
	3,00	1,00	,12397	,14288	,687	-,2279	,4758
		2,00	,12191	,12903	,640	-,1958	,4397
Συναισθηματική Δέσμευση	1,00	2,00	-,20626	,15096	,395	-,5780	,1655
		3,00	-,07624	,13357	,850	-,4052	,2527
	2,00	1,00	,20626	,15096	,395	-,1655	,5780
		3,00	,13002	,12123	,563	-,1685	,4286
	3,00	1,00	,07624	,13357	,850	-,2527	,4052
		2,00	-,13002	,12123	,563	-,4286	,1685
Αποδοτικότητα	1,00	2,00	-,19536	,14399	,400	-,5500	,1593
		3,00	-,39247*	,12822	,010	-,7082	-,0767
	2,00	1,00	,19536	,14399	,400	-,1593	,5500
		3,00	-,19710	,11408	,227	-,4781	,0838
	3,00	1,00	,39247*	,12822	,010	,0767	,7082
		2,00	,19710	,11408	,227	-,0838	,4781

*. Το επίπεδο σημαντικότητας καθορίστηκε στο 0.05.

Συζήτηση

Τα αποτελέσματα αποκάλυψαν ότι οι τρεις περίοδοι της εποχής του Covid έχουν σημαντική επίδραση στην αξιολόγηση των παραγόντων της Εκπαίδευσης του Ανθρώπινου Δυναμικού μέσω της εφαρμογής του προγράμματος Πρακτικής Άσκησης (προ-covid Era, covid Era, μετά-covid Era). Κατά την περίοδο Covid, η τριτοβάθμια εκπαίδευση αντιμετώπιζε δυσκολίες στα προγράμματα κατάρτισης και πρακτικής άσκησης. Οι φοιτητές κλήθηκαν να προσαρμοστούν σε μια πρωτόγνωρη και απαιτητική κατάσταση, ενώ οι επιχειρήσεις υιοθέτησαν νέες μεθόδους για την παροχή υπηρεσιών εξ αποστάσεως. Σύμφωνα με τους Ruiz-Ruiz και συν. (2023), η μικτή διδασκαλία (b-teaching) προτείνεται ως ωφέλιμη για την ανάπτυξη δεξιοτήτων πρακτικής άσκησης. Είναι σημαντικό να ευθυγραμμιστούν οι δραστηριότητες που αναπτύσσονται κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης με τις αξιολογούμενες δεξιότητες. Οι μικτές μέθοδοι θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν: α) Εκπαίδευση στην εργασία, προτεινόμενες μέθοδοι: επίδειξη, καθοδήγηση, ελεγχόμενη πρακτική άσκηση, ενημέρωση για την εργασία, διασταυρούμενη εκπαίδευση. β) Εκπαίδευση εκτός εργασίας (στο πανεπιστήμιο), προτεινόμενες μέθοδοι: παιχνίδια ρόλων, εισαγωγική εκπαίδευση, μελέτες περιπτώσεων, εκπαίδευση προσομοίωσης, λεπτομερές περίγραμμα ενός μαθήματος πρακτικής άσκησης, διαλέξεις-συζητήσεις και γραπτές εργασίες. γ) Εξ αποστάσεως διδασκαλία (E-learning) για βαθύτερη κατανόηση στη διδασκαλία και συνδυασμό ακαδημαϊκής γνώσης και γνώσης της αγοράς εργασίας. Η έρευνα αποκάλυψε ότι η μετα-Covid εποχή έχει αναβαθμίσει την αξιολόγηση της Εκπαίδευσης Ανθρώπινου Δυναμικού, καθώς οι εταιρείες αναγκάστηκαν να προσαρμοστούν γρήγορα λόγω της πανδημίας, επανεκτιμώντας τον τρόπο με τον οποίο εκπαιδεύουν το προσωπικό τους.

Η μετα-Covid εποχή έχει φέρει ουσιαστικές αλλαγές στην εκπαίδευση και κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού, ιδιαίτερα στα προγράμματα πρακτικής άσκησης. Η πανδημία λειτούργησε ως καταλύτης για γρήγορη καινοτομία και προσαρμογή, οδηγώντας σε πιο αποτελεσματικές μεθόδους αξιολόγησης και ενίσχυση της συνολικής αποδοτικότητας στην εκπαίδευση. Ειδικότερα, οι παράγοντες μαθησιακά αποτελέσματα, συνεργασία, ικανοποίηση και αποδοτικότητα παρουσίασαν καλύτερες βαθμολογίες κατά την περίοδο Covid. Η μετάβαση σε ψηφιακές πλατφόρμες και περιβάλλοντα εξ αποστάσεως μάθησης έχει οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και της αποδοτικότητας για τους ασκούμενους. Η ενσωμάτωση των συστημάτων διαχείρισης μάθησης (LMS) και άλλων διαδικτυακών εργαλείων διευκόλυνε μια πιο δομημένη και βασισμένη σε δεδομένα προσέγγιση της κατάρτισης. Οι ασκούμενοι επωφελήθηκαν από την πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα πόρων, διαδραστικές ενότητες και ανατροφοδότηση σε πραγματικό χρόνο, τα οποία συνέβαλαν συλλογικά σε υψηλότερα ποσοστά διατήρησης και καλύτερη εφαρμογή των δεξιοτήτων που διδάχθηκαν. Η αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων έχει επίσης βελτιωθεί, καθώς τα ψηφιακά εργαλεία εξορθολογίζουν τα διοικητικά καθήκοντα και διευκολύνουν τη δημιουργία πιο εστιασμένων και ευέλικτων χρονοδιαγραμμάτων μάθησης.

Κατά την περίοδο μετά τον Covid παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση της ικανοποίησης των ασκούμενων. Η ανάγκη για σαφή και διαρκή επικοινωνία σε μια απομακρυσμένη εγκατάσταση έχει προωθήσει μια ισχυρότερη αίσθηση σύνδεσης και δέσμευσης. Η ευελιξία που προσφέρουν οι απομακρυσμένες θέσεις πρακτικής άσκησης έχει συμβάλει σε υψηλότερα επίπεδα ικανοποίησης, καθώς οι ασκούμενοι μπορούν να εξισορροπήσουν καλύτερα την επαγγελματική και την προσωπική τους ζωή.

Επίσης, ο ρόλος των εποπτών έχει εξελιχθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της περιόδου Covid, με την ενισχυμένη υποστήριξη και συνεργασία να συμβάλλει σε καλύτερα αποτελέσματα κατάρτισης. Η εικονική εποπτεία έχει επιβάλει πιο στοχευμένες και συχνές αλληλεπιδράσεις, ενισχύοντας την καθοδήγηση και τη συμβουλευτική. Οι επόπτες αξιοποίησαν τα ψηφιακά εργαλεία για να παρέχουν έγκαιρη ανατροφοδότηση, να παρακολουθούν την πρόοδο και να προσφέρουν εξατομικευμένη υποστήριξη, γεγονός που συνέβαλε καθοριστικά στη μείωση της ασάφειας του ρόλου και στη βελτίωση της συνολικής απόδοσης των ασκούμενων. Παρατηρήθηκε επίσης βελτιωμένη συνεργασία εντός των ομάδων, καθώς τα εργαλεία απομακρυσμένης εργασίας διευκολύνουν την αδιάκοπη επικοινωνία και συνεργασία, εξαλείφοντας τα γεωγραφικά εμπόδια.

Συμπεράσματα

Η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και της βιομηχανίας προάγει την επιτυχή πρακτική άσκηση και συνεπώς την εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού (Divine et al., 2007), η οποία τονίζει ότι η πρακτική άσκηση των ασκούμενων είναι σχετική με το ακαδημαϊκό πρόγραμμα σπουδών τους (Christou, 1999). Ακολούθως η νομοθεσία έθεσε το πλαίσιο υλοποίησης αυτών των προγραμμάτων και καθόρισε τις επιμέρους διαδικασίες μέσω των νέων νόμων και των Υπουργικών Αποφάσεων που δημοσιεύτηκαν. Ταυτόχρονα, η χρηματοδότηση της πρακτικής άσκησης αποτελεί καθοριστικό παράγοντα ενίσχυσης της αγοράς και απορρόφησης των πρακτικά ασκούμενων, ενδυναμώνοντας τα Τμήματα και τους/τις φοιτητές/τριες αυτών. Οι φοιτητές/τριες του Τ.Ε.Φ.Α.Α. – Δ.Π.Θ. έχουν ιδιαίτερα υψηλή απορρόφηση στην αγορά εργασίας στο αντικείμενο των σπουδών τους, γεγονός που αναδεικνύει την εξαιρετική προετοιμασία τους και τη σημαντικότητα

των προγραμμάτων πρακτικής άσκησης που εφαρμόζονται στο Τμήμα. Το γεγονός ότι η πρακτική άσκηση αποτελεί υποχρεωτικό μάθημα, συνέβαλε καθοριστικά στον υψηλό αριθμό απορρόφησης των φοιτητών/τριων από τις επιχειρήσεις. Τέλος, η εκπαίδευση μπορεί να αυξήσει την ικανοποίηση και τη δέσμευση των εργαζομένων καθώς τονώνει την προσωπική εξέλιξη και την αυτοεκτίμηση. Επομένως οι εργοδότες πρέπει να παρέχουν στους/στις φοιτητές/τριες, ευκαιρίες να αναπτύξουν τις δεξιότητές τους και να εξισορροπήσουν τις εργασιακές και μη εργασιακές δραστηριότητες, εάν θέλουν να επιτύχουν υψηλά επίπεδα κινήτρων και τη δέσμευση αυτών για τους στόχους των οργανισμών.

Βιβλιογραφία

- Airey, D. (1996). Tourism education and manpower development in Central and Eastern Europe. *Tourism in Central and Eastern Europe: Educating for Quality*, (1), 15-26.
- Bell, B., & Schmidt, C. (1996). Field practicums: What influence on graduate careers. Practical experiences in professional education: Research monograph, 123-134.
- Carlin, A., & Manson, D. (2007). My school, my teacher: A polytechnic approach to information assurance. *Communication of the IIMA*, 7(3), 65-78.
- Crnković-Pozaić, S. (2009). Transition from school to work: Internships and first entry to the labour market in Croatia. ETF.
- Divine, R. L., Linrud, J. K., Miller, R. H., & Wilson, J. H. (2007). Required internship programs in marketing: Benefits, challenges and determinants of fit. *Marketing Education Review*, 17(2), 45-52.
- Johnston, H. (2008). *Internships for high school students*. The Principal Partnership: A Program of Union Pacific Foundation. University of South Florida.
- Μπουραντά, Μ. (2017). Ο ρόλος της πρακτικής άσκησης στις ξενοδοχειακές μονάδες πολυτελείας. Πτυχιακή Εργασία. Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγίου Νικολάου, ΤΕΙ Κρήτης.
- Λαλούμης, Δ. (2015). Διοίκηση ανθρώπινου δυναμικού τουριστικών επιχειρήσεων [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-507>
- Levesque, K., D. Lauen, P. Teitelbaum, M. Alt, & S. Librera. (2000). Vocational education in the United States: Toward the Year 2000. NCES 2000-029, Washington, DC: US Department of Education. National Center for Education Statistics.
- Lord, K.R.; Sumrall, D.; Sambandam, R. Satisfaction determinants in business internships. *Interdiscip. J. Contemp. Res. Bus.* 2011, 2, 11-22.
- Parveen, S., & Mirza, N. (2012). Internship program in education: effectiveness, problems and prospects. *International Journal of Learning & Development*, 2(1), 487-498.
- Rothman, M. (2007). Lessons learned: Advice to employers from interns. *Journal of Education for business*, 82(3), 140-144.
- Ruiz-Ruiz, B., García-Arrabé, M., del Prado-Álvarez, R., Bermejo-Franco, A., Diaz-Meco Conde, R., González-Fernández, L., & Aladro-Gonzalvo, A. R. (2023). Competence Development in an Undergraduate Physiotherapy Internship Program during the COVID-19 Pandemic: A Blended Learning Approach. *Sustainability*, 15(15), 12052.

The benefits of internship for students of the Department of Physical Education and Sport Science and their absorption by the labour market

Spyridopoulou Eleni

Ph.D. Candidate, Democritus University of Thrace, Department of Physical Education and Sport Science

Yfantidou Georgia

Associate Professor, Democritus University of Thrace, Department of Physical Education and Sport Science

ABSTRACT

Internships can foster educational alliances between the industry (business environment) and academic institutions, facilitating both flexibility and accelerated innovation. The purpose of this research is to identify the factors that determine Human Resource Training (HRT) through the implementation of the internship program of the Department of Physical Education and Sport Science (DPSS) at Democritus University of Thrace, as well as to explore the absorption potential of students in the labor market. This study also investigates the impact of the COVID-19 eras on the factors of human resource training and examines the correlation between the two variables "Recruitment in the specialization" and "COVID Eras." The sample consisted of 251 TEFAA students (126 males and 125 females) who participated in internships as part of the implementation of the project "Internship for students of DUTH" during the academic years 2015-2016 to 2021-2022. For the needs of the research, a new questionnaire comprising 70 questions was developed. The results revealed ten factors for human resource training, each of which was tested for reliability using Cronbach's Alpha, which was found to be high ($\alpha = .969$). Specifically, the factors identified were: Learning Outcomes, Efficiency, Emotional Commitment, Satisfaction, Participation, Empowerment, Role Ambiguity, Role Conflict, Supervisor, and Cooperation. The findings indicate that students from the Department of Physical Education and Sport Science at DUTH have a high absorption rate in the labor market within their field, confirming their excellent preparation and the importance of the Department's internship programs. The mandatory nature of the internship significantly contributes to this high absorption by businesses. Furthermore, education enhances employee satisfaction and commitment, promoting their personal development and self-esteem.

Key words: internship; training; development; human resources; university; DPSS DUTH; COVID-19

Corresponding address:

Yfantidou Georgia

Democritus University of Thrace

Department of Physical Education and Sport Sciences

University Campus, 69100 Komotini

E-mail:

gifantid@phyed.duth.gr